

vergadering **C335**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 28 juni 2022

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het toekennen van het statuut van kandidaat-lidstaat van de Europese Unie aan Oekraïne en Moldavië – 3459 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de visie van de Vlaamse Regering op de prioriteiten van het Tsjechische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie – 3466 (2021-2022)	7
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de spanningen tussen Litouwen en Rusland met betrekking tot de doorvoer van Russische goederen naar Kaliningrad – 3475 (2021-2022)	10
VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het rapport van het Vlaams Vredesinstituut over de defensiegerelateerde industrie in Vlaanderen – 3508 (2021-2022)	13

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het toekennen van het statuut van kandidaat-lidstaat van de Europese Unie aan Oekraïne en Moldavië – 3459 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, op 17 juni gaf de Europese Commissie op basis van een grondige analyse – zo wordt toch gezegd – groen licht om Oekraïne en Moldavië het statuut van kandidaat-lidstaat toe te kennen in een advies aan de Europese Raad. Er werd benadrukt dat er nog een lange weg af te leggen was in de strijd tegen de oligarchen, de georganiseerde misdaad en de corruptie. Het is nu aan de Europese Raad om een beslissing te nemen omtrent het toekennen van het statuut van kandidaat-lidstaat aan die landen. We hebben ondertussen gezien wat de standpunten zijn die ingenomen zijn. De beslissing van de Europese Raad moet unaniem zijn. Eerder stonden onder meer Denemarken, Portugal, België en Nederland reeds op de rem. Dat is toch opvallend. Maar nadat Frankrijk, Duitsland en Italië zich in Kiev uitspraken voor het Oekraïens lidmaatschap, lijkt de dynamiek plots helemaal veranderd te zijn.

Ook op 17 juni gaf premier De Croo te kennen dat Oekraïne van België kandidaat-lid mag worden van de Europese Unie. Ook de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken Hoekstra liet diezelfde dag weten dat de kandidatuur van Oekraïne ondersteund kan worden. Het is duidelijk dat de geesten in een bepaalde richting zijn geëvolueerd na – uiteraard – voorafgaande gesprekken.

Vandaar dat ik hier toch enkele vragen had.

Wat is uw visie inzake het toekennen van het statuut van kandidaat-lidstaat aan Oekraïne en Moldavië? Maakt u trouwens een onderscheid tussen Oekraïne en Moldavië in deze zaak?

Hebt u uw visie hieromtrent de afgelopen weken aangepast? Want het is duidelijk dat men in België de standpunten toch heeft aangepast. Indien u dat ook hebt gedaan, op basis waarvan?

Wat hield de grondige analyse van de Europese Commissie, op basis waarvan ze adviseerde om het statuut van kandidaat-lidstaat aan beide landen toe te kennen, concreet in? Hebt u deze analyse bestudeerd?

Werd de Vlaamse Regering voldoende betrokken bij de ommezwaai – want dat mogen we toch wel zeggen – die werd gemaakt door de premier inzake het steunen van de kandidatuur? Zo ja, op welke manier?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, mijnheer Deckmyn.

Ik ga eerst uw eerste en uw derde vraag samen behandelen. Op 17 juni publiceerde de Commissie haar adviezen over Oekraïne, Moldavië en Georgië, gebaseerd op de beoordeling van drie reeksen criteria. Ten eerste zijn er politieke criteria, ten tweede economische criteria en ten derde is er het vermogen van het land om de verplichtingen van het EU-lidmaatschap op zich te nemen, het zogenaamde EU-acquis.

Over Oekraïne en Moldavië stelde de Commissie voor dat ze de status van kandidaat-lidstaat krijgen. Men voegt echter toe dat progressie nodig is. De aanbevolen

stappen overlappen grotendeels voor beide landen. Ze focussen voornamelijk op het bestrijden van corruptie, het hervormen van het staatsapparaat met onafhankelijke en eerlijke instellingen, het doorvoeren van anti-oligarchiewetgeving, het bestrijden van georganiseerde misdaad, het verbeteren van het judiciële en juridische systeem, het voorzien van onafhankelijke en pluralistische media en tot slot de bescherming van mensenrechten en minderheden. Over Georgië meent de Commissie dat de status van kandidaat-lidstaat verkregen kan worden, zodra een aantal prioriteiten zijn aangepakt.

Afgelopen vrijdag volgde de Europese Raad de Commissie door Oekraïne en Moldavië het kandidaat-lidmaatschap te gunnen. Georgië zal deze status krijgen indien de door de Commissie genoemde prioriteiten zijn aangepakt. De Commissie zal de voortgang van de hervormingen zorgvuldig monitoren. Eind dit jaar wordt er opnieuw geëvalueerd. Het toetredingsproces blijft gebaseerd op vaststaande criteria en condities waarbij de individuele merites van de landen beoordeeld worden.

Ook de Vlaamse Regering onderschrijft de drie adviezen en aanbevelingen van de Commissie, inclusief natuurlijk de reeks van bezorgdheden en de voorgestelde hervormingen. Dit impliceert zeer ernstige verplichtingen voor de drie landen.

De Vlaamse Regering stelde steeds dat het toetredingsproces een ernstige zaak is. Alle stappen zijn noodzakelijk. Kandidaturen moeten op hun eigen merites worden beoordeeld. Er kan geen sprake zijn van een 'fast-track'-behandeling. Het toetredingsproces is bovendien niet onomkeerbaar. Ons standpunt is niet gewijzigd. Ik zie ook geen tegenstrijdigheid tussen de recent genomen beslissingen en het standpunt van de Vlaamse Regering.

Vlaanderen werd betrokken bij het standpunt. De Belgische positie werd vastgesteld via de klassieke DGE-coördinatievergaderingen (directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie) binnen de FOD Buitenlandse Zaken.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Bedankt om de context goed te schetsen en toe te voegen dat progressie een essentiële noodzaak is om uiteindelijk aanvaard te worden.

Ik vraag me sowieso af of het geen loze belofte dreigt te worden. Indien niet, wil ik toch verwijzen naar een artikel dat op 22 juni in Knack verscheen. Daarin wordt erop gewezen dat Emmanuel Macron en Olaf Scholz in deze context eigenlijk ook vinden dat de Europese Unie moet worden hervormd. Ik lees hier: "Het kan, bijvoorbeeld, niet langer dat een beslissing zoals die over de sancties tegen Rusland alleen bij unanimitéit kan worden genomen. Om de besluitvaardigheid van de Unie te vergroten, moeten meer beslissingen met een gekwalificeerde meerderheid mogelijk zijn." – en nu komt het – "Zeker met een land zoals Oekraïne erbij, een groot land met veel inwoners, dat zwaar zal wegen."

Misschien speelt hier ook een bepaalde agenda, ik weet niet hoe u zich daartoe verhoudt. Het is toch duidelijk dat er een van de afgelopen weken een switch is geweest. U zegt dat uw standpunt niet gewijzigd is, maar wil dat dan zeggen dat Vlaanderen van bij het begin voorstander was, zonder kritiek op de kandidaat-toetreding van Oekraïne? Ik heb het in mijn initiële vraagstelling ook gezegd: "Eerder stonden onder meer Denemarken, Portugal, België en Nederland reeds op de rem." Als ze op de rem stonden, wil dat – volgens mijn interpretatie – toch zeggen dat ze er niet echt voorstander van waren dat Oekraïne zou toetreden? Nu staat België niet meer op de rem, dus wat mij betreft is er dan een verandering geweest in het standpunt van België. Als ik u nu hoor zeggen dat uw standpunt niet is gewijzigd, kan ik daaruit dan concluderen dat u, in tegenstelling tot België, in het begin niet op de rem stond?

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Dank u wel, voorzitter, en collega Deckmyn voor de boeiende vraag. Ik denk dat de toekomst van Europa iets is waarover we ook in het Vlaams Parlement nog vaak fundamenteel moeten nadenken.

Wat waren nu de verschillende standpunten van de verschillende landen? Ik stel vast dat er unanimititeit is in de Europese Raad om de toetredingsonderhandelingen op te starten. Ik denk dat dat een goede zaak is, maar voor ons als cd&v-fractie – en ik denk dat we dat allemaal delen – moet uiteraard aan heel het ‘acquis communautaire’ worden voldaan, dat moet worden overgenomen, en moet aan alle Kopenhagencriteria worden voldaan.

Ik heb nog twee bijkomende vragen, minister-president.

Ten eerste, over de institutionele hervormingen die al dan niet nodig zijn. Voor onze fractie is het belangrijk dat we niet alleen kijken naar een verdere integratie in de breedte, met nog meer landen die toetreden tot de Europese Unie, maar dat we ook een fundamenteelere discussie voeren over de integratie in de diepte. Hoe werken we met onze Europese instellingen? Ik vroeg me af hoe u staat tegenover de noodzaak tot een herziening van de EU-verdragen, en dan voornamelijk inzake de opheffing van de unanimititeit op diverse vlakken? In welke mate werd het binnen België al besproken, om een eensgezind standpunt in te nemen?

Ten tweede, wat betreft de hele geopolitieke situatie: in het verleden werden landen al versneld toegelaten om geopolitieke redenen, met als doel om die broze democratieën te verankeren en te beschermen. Is het vanwege diezelfde redenen volgens u ook niet nodig om er werk van te maken om de effectieve toetredingsonderhandelingen met de Westelijke Balkanlanden zo spoedig mogelijk op te starten? Zo kan de invloed van regimes als China en Rusland aan banden worden gelegd. Kunnen de EU en Vlaanderen het zich permitteren dat die landen in de invloedssfeer van Rusland en China zouden komen, indien er geen toetreding komt?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Dank u wel, minister-president, voor uw toelichting. Ik denk dat het inderdaad belangrijk is dat Oekraïne en zijn bevolking een Europees perspectief krijgen. Maar zoals u zelf zegt: de weg is lang en nog moeilijk. Er zijn nog heel wat voorwaarden waaraan voldaan moet worden: mensenrechten, democratie, marktwerking, strijd tegen corruptie, en dergelijke meer.

Het zou inderdaad goed zijn dat wij ooit eens een debat voeren over de uitbreiding. Wat ons betreft, geldt dat ook voor de interne uitbreiding van de Europese Unie, bijvoorbeeld voor Catalonië, of regio's die beslissen om toe te treden. Wij hebben dat debat natuurlijk gevoerd met betrekking tot Turkije. Een van de aspecten daarbij was het hele debat over de pretoetredingssteun. We stellen vast dat in Turkije de voorwaarden na twintig jaar onderhandelen niet vervuld worden, maar de hoofdstukken worden nog niet afgesloten. Er wordt nog steeds toetredingssteun aan Turkije gegeven. Wij hebben er destijds voor gepleit dat dit naar het middenveld zou gaan, naar ngo's. Misschien moet daar ook aan gedacht worden.

Mijn vraag is eigenlijk: werd het thema van de pretoetredingssteun reeds besproken?

Verder hoop ik ook dat wij als Vlaamse overheid – het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering – ten volle betrokken worden bij die Europese uitbreiding, want dat heeft natuurlijk ook een impact op Vlaanderen. Onze inwoners verwachten dat, en vandaar dat wij dit ook strikt opvolgen. Tot daar mijn tussenkomst.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Tijdens het bezoek van de Europese Commissaris van Uitbreiding, in mei heb ik zelf ook al aangehaald dat ik denk dat, op het moment dat een land als Oekraïne aan het vechten is voor Europa tegen Rusland, en een zeer sterk pleidooi voert om bij de Europese Unie te kunnen komen, wij die deur niet gesloten kunnen houden. We zullen daarin stappen moeten zetten. Tegelijk betekent dat ook dat wij niet alleen stappen moeten zetten naar uitbreiding, maar ook qua verdieping. Er ligt nog een stevige uitdaging op de plank. Het functioneren van de Europese Unie heeft de afgelopen jaren sowieso al aangetoond dat we stappen moeten zetten op het vlak van verdieping, en hoe we verder blijven samenwerken.

Er is natuurlijk een risico aan het opstarten van die gesprekken met Oekraïne. Ik vind het een goede zaak, maar het blijft enkel een goede zaak zolang het een valabele piste richting toetreding is. Het is hoopgevend, tot het op een gegeven moment voor een land als Oekraïne misschien ontnuchterend wordt. Dat zien we eigenlijk gebeuren in andere kandidaat-lidstaten. Er zijn lidstaten die al langer proberen toe te treden tot de Europese Unie en die nu ontnuchterd raken omdat ze zien dat Oekraïne misschien veel sneller mag toetreden dan zij.

Weet u op welke manier men daar binnen de Europese Unie mee omgaat, om ervoor te zorgen dat een zicht op toetreding geen ontnuchtering wordt, en dat we daardoor op termijn geen landen van ons gaan wegduwen in plaats van ze naar ons toe te trekken, wat eigenlijk onze ambitie is?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, collega's, voor de commentaren.

Mijnheer Deckmyn, eerst en vooral: Oekraïne is er nog niet bij, Oekraïne is nog niet toegetreden. Er zijn een hele reeks voorwaarden. De formulering van de Europese Commissie was dat we voor heel wat uitdagingen staan, die verregaand en ingrijpend zijn, en die we eerst moeten oplossen. Daarbij komt het hele acquis van de EU dat behandeld moet worden. We beginnen te praten met Oekraïne, en alle pijnpunten zijn goed opgelijst. In die zin zijn we daarmee tevreden. Men heeft ook gezegd dat dit allemaal moet worden opgelost vooraleer we over lidmaatschap praten. Ze zijn nog niet toegetreden. Ik zou zeggen: ze zijn nog lang niet toegetreden, ze zijn er nog lang niet bij, maar de gesprekken starten. Er is hier zonet al verwezen naar Turkije. Met hen zijn we al twintig jaar aan het praten. U weet dat mijn standpunt is dat die gesprekken moeten worden gestopt omdat ze toch tot niets leiden. Dat leidt echt tot niets. We moeten stoppen met Turkije.

Gesprekken opstarten voor toetreding moet er ook toe nopen om na verloop van tijd te evalueren of het zin heeft of niet. In het geval van Turkije is het antwoord voor mij zeer duidelijk: het heeft geen zin, stop er gewoon mee. Wat Oekraïne betreft: geef ze een kans. U zegt 'zonder kritiek'? De kritiek zit vervat in het advies van de Commissie. Daarin zitten al de uitdagingen vervat. In die zin zijn wij zeker niet van standpunt veranderd.

Mijnheer Van de Wauwer, zijn institutionele hervormingen nodig? Kijk, ik ben een Europeaan die gelooft in het confederale systeem van Europa. Ik ben niet de mening toegedaan dat we de unanimiteitsregel verder moeten versoepelen over van alles en nog wat. Ik denk dat er in een confederatie unanimiteit moet zijn tussen alle lidstaten over de belangrijke beslissingen, om die te nemen. De unanimiteitsregel in Europa op tal van vlakken is voor mij heel belangrijk.

Wat het geopolitieke betreft, ik denk dat je geopolitiek een statement maakt door te zeggen: met die landen starten we de toetredingsgesprekken op. Als die landen dan zeggen 'oké, we starten met Europa toetredingsgesprekken op, maar we laten ons nu wel verleiden om in andere geopolitieke invloedssferen te komen', dan is dat de autonomie van dat land. Het feit dat wij met hen gesprekken opstarten, is, denk ik,

een teken van goodwill en dan is het natuurlijk aan het land om, onder begeleiding van de EU en met ondersteuning, zo snel mogelijk aan die lidmaatschapsvoorwaarden te voldoen. Maar het geopolitieke signaal is dat we denken dat we hen na verloop van tijd wel kunnen opnemen, mits ze zelf een hele reeks inspanningen doen. Als die landen ondertussen, tijdens zo'n toetredingsonderhandeling, verleid worden om in andere geopolitieke verbanden te stappen, dan vind ik niet dat wij daarvoor onze toetredingsvoorwaarden en ons toetredingsmechanisme moeten versoepelen.

Mijnheer Vanlouwe, over Turkije heb ik het daarjuist gehad.

Wat het zicht op toetreding betreft, mijnheer Aerts, denk ik dat als je tegen Oekraïne – en waarschijnlijk tegen andere landen ook – zegt dat we met hen de toetredingsgesprekken opstarten, maar dat we wel een hele hoop hinderpalen zien, dan denk ik dat je daar al aan 'managing the expectations' doet. Dan kan het zijn dat je op een bepaald moment moet vaststellen dat men er niet in slaagt om die hinderpalen uit de weg te ruimen. Dat is denk ik wat we op dit moment met Turkije zien. Maar het ligt eigenlijk aan de kandidaat-lidstaat zelf om op dat moment te evalueren of het haalbaar is, en of men het zal aankunnen om de hinderpalen die aan het begin van het toetredingsproces gedefinieerd werden, te overwinnen. In die zin zorgen ze zelf al dan niet voor een ontzuivering.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ik kan alleen maar zeggen dat u voor een stuk gelijk hebt. Oekraïne is er inderdaad nog lang niet. Ze zijn ook nog lang niet toegetreden tot de EU. Daar hebt u gelijk in. Er moet inderdaad nog een lange weg afgelegd worden. Maar u blijft herhalen dat u niet van standpunt bent veranderd, na een hele uitleg die niet ter zake deed wat betreft de concrete inhoud van mijn vraag. Want ik heb erop gewezen dat België eerder wel op de rem stond voor het toekennen van het statuut van kandidaat-lidstaat aan Oekraïne. Als dat zo is en u bent niet van standpunt veranderd, dan leid ik hieruit af dat u van in het begin – en pas op, dat is een standpunt zoals een ander – voorstander was van de toetreding van Oekraïne als kandidaat-lidstaat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de visie van de Vlaamse Regering op de prioriteiten van het Tsjechische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie – 3466 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Over enkele dagen neemt Tsjechië het voorzitterschap van de Europese Raad over van Frankrijk. Onder het motto 'Europe as a task: rethink, rebuild, repower', stelde het Centraal-Europese land de doelstellingen van het eigen voorzitterschap voor.

De prioriteiten zijn opgebouwd rond vijf centrale thema's. Het eerste thema is uiteraard de oorlog in Oekraïne, met een bijzondere focus op de vluchtelingen crisis die eruit voortvloeit en het economische herstel. Daarnaast is er ook een focus op energiebeleid, -veiligheid en -onafhankelijkheid, dat zijn ook prioritaire onderwerpen voor Tsjechië. Er wordt ook gedacht aan Europese defensiesamenwerking, de strategische weerbaarheid van de Europese economie en de weerbaarheid van onze democratieën. Dat zijn de punten die wij in de media hebben kunnen vernemen.

We hebben gezien dat er toch wel een sterk Frans voorzitterschap was, gedomineerd door president Macron, die het ook wel wat gebruikt heeft voor eigen politiek gewin, in het kader van zijn herverkiezing.

Minister-president, hoe evalueert u de prioriteiten van het Tsjechische voorzitterschap? In welke mate stemmen die overeen met de prioriteiten en dus ook de visie van de Vlaamse Regering?

Hoe schat u de invloed van het Tsjechische raadsvoorzitterschap op de EU in? Ik zei al dat het Franse voorzitterschap ongetwijfeld wat heeft gewogen.

Zijn er bepaalde prioriteiten van het Tsjechische raadsvoorzitterschap die expliciet van belang zijn voor Vlaanderen? Misschien kunt u die toelichten? En hoe kunt u erover waken dat ook onze belangen worden verdedigd?

Kunt u ook een stand van zaken geven van de voorbereidingen voor het Belgische raadsvoorzitterschap in 2024? Werden in dat verband al bepaalde prioriteiten vooropgesteld?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Vanlouwe, ik zal uw eerste twee vragen samennemen.

De prioriteiten van het Tsjechische voorzitterschap zijn enerzijds gericht op herstel en anderzijds op de strategische EU-belangen. De Oekraïne-crisis treft de EU-lidstaten immers hard, onder meer op het vlak van energie, voedselzekerheid en defensie. De energie- en voedselzekerheids-crisis binnen en buiten Europa domineert dan ook de Europese agenda.

De standpunten van de Vlaamse Regering zijn gebaseerd op de visie die is uiteengezet in ons regeerakkoord. Hierin is onder meer opgenomen dat Vlaanderen zich binnen het Europese besluitvormingsproces blijvend profileert als een competitieve, innovatieve, duurzame, handeldrijvende en sociale deelstaat.

Deze Vlaamse doelstellingen worden alvast weerspiegeld in de prioriteiten van het Tsjechische voorzitterschap. De voorstellen die het Tsjechische voorzitterschap tijdens de onderhandelingen op tafel legt, zullen we op hun merites beoordelen en aftoetsen aan de Vlaamse belangen.

Hoewel het halfjaarlijks roterende EU-voorzitterschap eigen initiatieven kan nemen en eigen klemtonen kan leggen, is men toch voornamelijk gebonden aan de lopende Europese agenda. Die krijgt mee vorm via het jaarlijkse werkprogramma van de Europese Commissie. Naar goede gewoonte duidde Vlaanderen de meeste relevante initiatieven aan als prioritair. Deze dossiers worden natuurlijk nauw opgevolgd.

Wat betreft de prioriteiten van het Tsjechische voorzitterschap en hoe die sporen met onze belangen: Tsjechië is lid van de zogenaamde Visegrád-groep, waaraan ook Polen, Hongarije en Slowakije deelnemen. De Tsjechische minister van Europese Zaken, Mikuláš Bek, liet alvast duidelijk zijn wil blijken om tot akkoorden te komen tussen de lidstaten rond thema's zoals de rechtsstaat, Europese defensie en strategische veerkracht van de Europese economie. Wat dat laatste betreft, kijk ik uit naar de Tsjechische impulsen voor de Europese handelsagenda. Tsjechië is traditioneel een voortrekker op het vlak van vrijhandel en we verwachten dus een andere dynamiek dan onder het Franse voorzitterschap. Ook voor de Chips Act hopen we in Tsjechië een bondgenoot te vinden, aangezien het land een belangrijke semiconductorcluster heeft.

Wat ons eigen voorzitterschap in 2024 betreft: we werken momenteel volop aan het budgettair en inhoudelijk plan. Ik stel voor dat ik hier na het reces uitgebreider

op terugkom, eens het plan is goedgekeurd. De Vlaamse Regering wil het voorzitterschap alleszins aangrijpen om enerzijds onze formele rollen goed te vervullen, door de werkzaamheden in de Raad van de Europese Unie in goede banen te leiden. Anderzijds wil ze zeker en vast ook op de EU-agenda wegen en Vlaanderen internationaal promoten.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Dank u wel, minister-president. Ik ben het zeker met u eens. Ik kijk zeker uit naar die dynamiek die Tsjechië, ook op het vlak van handel, kan en hopelijk ook zal teweegbrengen.

Het is opvallend dat de Europese Unie de laatste jaren niet meer echt in staat is om handelsakkoorden af te sluiten. Denken we maar aan hoe het Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) volledig verzand is. Vietnam was eigenlijk het laatste. Kijk naar Mercosur, dat toch ook wel enigszins geblokkeerd is. Terwijl ik toch denk dat evenwichtige handelsakkoorden – ik leg de nadruk op evenwichtige – een bron van welvaart kunnen zijn, zeker ook voor onze open economie.

Het is tegelijkertijd ook een middel om de Europese Unie bepaalde politieke slagkracht te geven. En ik maak me soms zorgen over een bepaalde vorm van protectionisme dat in landen zoals Frankrijk, maar ook in andere Europese lidstaten bestaat. We moeten dat vermijden. Tsjechië zal in Vlaanderen zeker een bondgenoot vinden als het gaat om het promoten van vrijhandel, net als in andere landen uit het Noorden, onze bondgenoten.

U hebt inderdaad verwezen naar de Visegrádlanden. We kennen natuurlijk ook de as Frankrijk-Duitsland. Ik hoop nog altijd dat er ook een noordelijke as kan ontstaan, waarbij we met de noordelijke landen – uiteraard Nederland, misschien de Benelux-landen, maar aangevuld ook met de Scandinavische landen – een soort sterke as binnen de Europese Unie kunnen worden.

Wat het Belgisch – laten we hopen met, toch wel, een sterke Vlaamse stempel – voorzitterschap betreft, daarover zullen we het ongetwijfeld nog uitvoerig hebben. U hebt ernaar verwezen dat we dit in het najaar zeker kunnen doen. Het is goed dat we al bezig zijn met de voorbereidingen. Het is een buitenkans om te wegen op het beleid, om Vlaanderen ook te promoten. In 2024 zal er ook een nieuw Europees Parlement en een nieuwe Europese Commissie verkozen worden. Het voorzitterschap is ook op dat vlak een kans om dat werkprogramma via agenda-setting mee te bepalen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, Tsjechië neemt het nu inderdaad over van Frankrijk als voorzitter van de Raad van de Europese Unie. Toch wil ik erop wijzen dat we hier over een totaal verschillend voorzitterschap moeten spreken. Dat zijn landen die heel erg uiteen liggen. Frankrijk was eigenlijk een erg geëngageerd pro-Europees voorzitterschap, terwijl Tsjechië ook – zoals u weet en daarnet ook vermeld hebt – deel uitmaakt van de Visegrádgroep, die toch wel eerder eurokritisch te noemen is, als ik het zo mag zeggen.

Verwacht u op dat vlak geen veranderingen tijdens het Tsjechisch voorzitterschap? Want Tsjechië is voor een stuk toch wel eurokritisch te noemen. Voor alle duidelijkheid, dat is geen kritiek van mijn kant, ik heb daar wel een zekere appreciatie voor. Maar ik wijs dan ook in het bijzonder op de houding die Europa nu aanneemt ten aanzien van landen zoals Polen en Hongarije – landen die toch al deel uitmaken van die Visegrádgroep. Verwacht u daar veranderingen? Hoe kijkt u hiertegen aan?

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister-president, dat programma van Tsjechië zou op het vlak van het handelsbeleid inderdaad wel zeer ambitieus kunnen worden. Zo wordt toch gefluisterd in de wandelgangen. Maar ook het volgende voorzitterschap van Zweden zou op dat vlak toch wel belangrijke stappen willen zetten. Zoals u zei, is het op dit moment met Frankrijk wel wat windstil.

Dat is natuurlijk van heel groot belang voor Vlaanderen. Hebt u concrete dossiers die we in de komende voorzitterschappen van Tsjechië en Zweden verwachten of die we toch zouden moeten kunnen doorduwen of laten doorduwen binnen de Raad?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Ik wil graag aansluiten bij die laatste vraag. Want het geeft de indruk dat Tsjechië toch vooral wil inzetten op een goed werkende, sterke economie met een grotere rol voor digitalisering en technologie. Opvallend is ook – maar het is allemaal nog vrij vaag, het is nog niet fel geconcretiseerd – dat we zien dat er een grotere rol is weggelegd voor de decentrale overheden bijvoorbeeld inzake mobiliteit, cohesiebeleid, leefomgeving. Dat zijn eigenlijk bevoegdheden die ook bij Vlaanderen liggen. Ik hoop dus dat we het zeer nauw kunnen opvolgen om te zien wat daar eventueel beweegt. Ik sluit me dus eigenlijk aan bij de laatste vraag van de collega, om te weten hoe Vlaanderen hiermee zal verdergaan. Want we weten ook dat het uiteraard in de eerste plaats de Belgische ministers zijn die een en ander zullen moeten volgen. Maar als het over onze bevoegdheden gaat, zullen we toch zelf ook een aantal Raden kunnen volgen. Ik heb de indruk dat ze echt wel, op onder andere mobiliteit, gaan werken. Ik zie hier TNT, e-mobility enzovoort. Er staan heel wat zaken in waar we ook in Vlaanderen mee weg kunnen. Ik vraag gewoon naar uw reactie daarop, hoe we dat verder gaan opvolgen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Om op de drie laatste vraagstellers in te gaan: mijn grootste verwachting is inderdaad, mijnheer Tommelein, dat we met Tsjechië – en Zweden in het verlengde daarvan – toch enige doorbraak gaan krijgen tegenover het Franse protectionisme, in het vrijhandelsgebeuren. Dan heb ik het over Mercosur, en eventuele andere handelsverdragen. Maar vrijhandel was eigenlijk juist een van de pilaren – de eigen vrije markt onderling, maar ook Europa als sterk blok om vrijhandelsakkoorden af te sluiten met andere blokken – en dat is de laatste jaren toch stilgevallen. Dat is het minste wat we kunnen zeggen.

Ik hoop inderdaad dat we met pro-vrijhandelslanden zoals Tsjechië en Zweden – en in het verlengde daarvan, begin 2024, ook Vlaanderen – de zaak kunnen omdraaien en het Franse voorzitterschap met z'n overdreven protectionisme voor een stuk kunnen terugdringen en de weg van de vrijhandelsakkoorden opnieuw kunnen inslaan. Dat is mijn grootste ambitie met de voorzitterschappen zoals ze elkaar nu opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de spanningen tussen Litouwen en Rusland met betrekking tot de doorvoer van Russische goederen naar Kaliningrad – 3475 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): De Russische regering is bijzonder kwaad naar aanleiding van de beslissing van Litouwen om Russische goederentreinen op weg naar de Russische exclave Kaliningrad niet langer ongelimiteerd doorgang te geven over Litouws grondgebied. Litouwen heeft namelijk beslist om goederen die op de Europese sanctielijst staan niet langer vrije doorgang te geven vanuit Rusland naar de exclave.

De handelssancties die de Europese Unie heeft uitgevaardigd, stellen dat Europese bedrijven bepaalde producten niet meer mogen uitvoeren naar Rusland, dat zijn dan de uitvoerbeperkingen, of invoeren vanuit Rusland, dat zijn dan de invoerbeperkingen. Er wordt niets nader bepaald over de doorvoer van Russische goederen.

Volgens Rusland gaat de Litouwse maatregel in tegen internationale afspraken. Het Kremlin voegde eraan toe dat Rusland zeker zal reageren en stelde 'aangepaste maatregelen' uit te werken 'die een ernstige negatieve impact zullen hebben op de bevolking van Litouwen.'

Wat is uw visie op de Litouwse beslissing om Russische goederen die op de sanctielijst staan niet door te voeren over zijn grondgebied?

Ziet u mogelijk nadelige gevolgen voor Vlaanderen bij tegenmaatregelen vanuit Moskou? Zo ja, welke?

Worden er in Vlaanderen nog goederen op de sanctielijst doorgevoerd vanuit Rusland naar een andere niet-Europese bestemming? Zo ja, welke en hoeveel?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat is de visie op de Litouwse beslissing? Vanuit Rusland kan Kaliningrad op twee manieren worden bereikt: per zee of per land. Er loopt een spoorweg door Litouwen en er zijn over het vervoer per spoor in het verleden afspraken gemaakt tussen beide landen. De Litouwse regering stelt dat de oorlog de zaken veranderd heeft, de Europese sancties zijn nu van toepassing. Dat betekent dat onder meer bouwmaterialen niet meer worden doorgevoerd over Litouws grondgebied en dus niet zullen passeren via het treinstation van de hoofdstad Vilnius. Passagiers en bepaalde niet-gesanctioneerde goederen worden dan wel weer doorgelaten. Er worden controles uitgevoerd. Volgens ons is het Litouwse standpunt conform met de Europese sancties.

Zien we nadelen voor Vlaanderen? Het is nog niet duidelijk welke sancties Moskou van plan is om te nemen. Het is bijgevolg nog niet mogelijk om een inschatting te maken van potentiële nadelige gevolgen voor Vlaanderen.

Hoe zit het met het toepassen van de sanctielijst, zal ik maar zeggen? Vlaanderen is bevoegd voor de invoer, uitvoer en doorvoer van strategische goederen. Wij handhaven hierbij de door de Europese Unie afgesproken sancties. Er zijn ook geen vergunningen voor de doorvoer van gesanctioneerde goederen aangevraagd. De invoer en doorvoer van alle andere goederen is een bevoegdheid van de Federale Overheidsdienst Financiën, meer bepaald van de administratie Douane en Accijnzen. Daar heb ik bijgevolg geen informatie over, alleen over de strategische goederen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Dat laatste was ook een vraag die bij mij altijd maar doorkwam. U zegt nu dat er geen vergunningen zijn aangevraagd voor doorvoer. In het kader van de spoorlijn was dat natuurlijk een vraag die onmiddellijk bij mij opkwam. Via de haven van Antwerpen is er bijvoorbeeld heel veel doorvoertrafiek, dus ik dacht onmiddellijk: als dat in Litouwen gebeurt, zal het daar ook wel gebeuren.

Ik vraag me af: gebeurt dat? Zijn er controles?

Ik hoor dat er geen vergunningen zijn aangevraagd, maar is dat dan een garantie dat het niet gebeurt?

Het zijn allemaal open vragen. Ik weet dat het geen onmiddellijke bevoegdheid is, maar in het kader van het havenbeleid en bepaalde zaken waar wij verantwoordelijkheid voor dragen in Vlaanderen, denk ik dat het toch een aandachtspunt is.

Een andere zaak is dan weer dat Rusland onlangs stelde dat de houding van Litouwen in dezen eigenlijk leidt tot het in vraag stellen van de bestaande grenzen van Litouwen. Bij mijn weten gebeurt het voor de eerste keer sinds de val van de Sovjet-Unie dat men de grenzen openlijk in vraag stelt. Ik vind het toch wel een zeer ernstige uitspraak.

Ik vroeg me af: werd dit al op Europees niveau besproken? En desgevallend, wat was uw bijdrage hieraan?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Ik heb niet echt een vraag, maar ik vind het verhaal van die corridor wel een voorbeeld van hoe er toen door Rusland aan desinformatie werd gedaan. Op een bepaald moment lazen we dat de import uit Rusland naar Kaliningrad helemaal gestopt werd. Dat was niet waar, het gaat over bouwmaterialen. Rusland zou al met nucleaire wapens dreigen tegen Litouwen, enzovoort, en op internet stelden bepaalde sites het al voor als heel, heel ernstig, terwijl ze toch wel doen wat afgesproken was binnen de sanctiemechanismen, als ik het goed begrepen heb.

Ik vind dat dit dus echt weer een voorbeeld is van opgeklopte oorlogsretoriek. Het is goed dat de vraag hier gesteld wordt en dat er objectief op geantwoord wordt. Wij zijn hier gelukkig niet in oorlog. Ik wilde de collega's er even op wijzen dat we er allemaal heel voorzichtig mee moeten zijn, met hoe dit eerst in de media is gekomen, en dan vooral de sociale media. Ik vroeg me zelf ook al meteen af of ik geen vraag moest stellen, maar ik heb me ingehouden. Het is goed dat het hier op een rustige manier aan bod is gekomen, want men maakt er soms wel wat van, op Twitter en consoorten.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Deckmyn, mevrouw Brouwers houdt zich in, maar u hebt zich duidelijk niet ingehouden om de vraag te stellen.

In onze bevoegdheid gaat het over de strategische goederen, en daarover kan ik met de hand op het hart antwoorden wat ik daarnet gezegd heb. Voor de rest denk ik dat de collega's in het federale parlement daarvoor de minister van Financiën, ook bevoegd voor Douane, moeten ondervragen.

U stelt dat Rusland de grenzen in vraag stelt. Ik plaats dat in het kader van de oorlogsretoriek. Ik denk dat, vooraleer Rusland een grenscorrectie gaat doorvoeren in Litouwen – een NAVO-lidstaat – het nog wel 76 keer, of 80 keer zal nadenken. Dat is altijd een appreciatie, het is geen wiskundige wet, maar ik denk dat we toch een goed onderscheid moeten maken tussen oorlogsretoriek en gevaar. Het Russische leger heeft zich ook niet getoond als een heel erg doortastend, scherp en snel toeslaand leger dat enorm slagkrachtig is. Die indruk heb ik niet. Ik weet niet of ze zo gemakkelijk zullen overgaan tot een aanval op een NAVO-lidstaat, maar ik ben er eigenlijk nogal gerust in dat dit niet zo gauw zal gebeuren.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Vooreerst ga ik collega Brouwers gelijk geven. Ik ben het er volledig mee eens dat we moeten opletten om in de val te trappen van bepaalde manipulerende uitspraken. Vandaar dat ik mijn vraag toch wel voorzichtig gesteld heb. Ik wilde toch wel weten wat de minister-president ervan dacht.

Ik ben het ook eens met de slotwoorden van de minister-president wanneer hij zegt dat het oorlogsretoriek is. Dat klopt natuurlijk. Ik ben er mij wel degelijk van bewust dat men wel honderden keren zal nadenken vooraleer men een NAVO-lidstaat zal binnentrekken, met een capabel leger of niet. Maar ik vind het toch een ernstige zaak dat men dit toch effectief voor het eerst naar voren bracht. Het was onrechtstreeks naar voren gebracht, door een van hun mensen – *...(onverstaanbaar)* ... als ik me niet vergis. Dus dat is meestal 'kaatsen' wat ze doen, maar ondertussen is de boodschap wel meegegeven. Dat is wat ik wilde zeggen: dat we stapje voor stapje steeds in een nieuw kader terechtkomen, en daar moeten we toch voor opletten. Dat is wat ik wilde zeggen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het rapport van het Vlaams Vredesinstituut over de defensiegerelateerde industrie in Vlaanderen – 3508 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister-president, vorige week stelde het Vlaams Vredesinstituut een nieuw rapport voor over de defensiegerelateerde industrie in Vlaanderen. Met dit rapport wil het instituut een bijdrage leveren aan een zeer actuele discussie. De geopolitieke realiteit – zoals daarnet besproken – noopt vele Europese landen er immers toe om hun defensiebudgetten op te trekken.

Het is algemeen bekend dat we in Vlaanderen geen vuurwapens produceren. De sector hier produceert vooral onderdelen van toestellen zoals bijvoorbeeld vliegtuigen – we hebben het bedrijf vorige week met de commissie bezocht – of 'dual use'-goederen. In Vlaanderen zien we nu een opvallende toename van bedrijven die door hun hoogtechnologisch en innovatief karakter producten produceren die op termijn relevant zouden kunnen zijn voor de defensiesector.

Het Vlaams Vredesinstituut stelt echter vast dat we met de veranderende markt in Vlaanderen ook zullen moeten nadenken over de controle op de export van deze goederen. Hier moeten we steeds het moeilijke evenwicht blijven bewandelen tussen enerzijds het behoud van het level playing field in Europa voor onze Vlaamse industrie en het voorzorgsprincipe anderzijds, zodat onze innovatieve technologieën niet in de verkeerde handen terechtkomen.

Daarom, minister-president, heb ik de volgende vragen. Hebt u kennisgenomen van het rapport van het Vlaams Vredesinstituut? Wat waren voor u de meest opvallende conclusies van dat rapport?

Hoe wilt u beleidsmatig reageren op de tendensen op de defensiemarkt?

Op welke manier wilt u de Vlaamse hoogtechnologische industrie en defensie-industrie ondersteunen met betrekking tot de opportuniteiten die er zijn door de toenemende budgetten, onder meer binnen NAVO-verband?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik ben natuurlijk op de hoogte van het rapport. Hierin doet het Vlaams Vredesinstituut enkele vaststellingen die in lijn liggen met de bevindingen van mijn diensten. Er beweegt de laatste jaren heel wat op het vlak van defensieonderzoek en -samenwerking.

Vlaanderen anticipeert op enkele defensieontwikkelingen die het rapport aanhaalt, al zijn onze bevoegdheden tamelijk beperkt. We volgen de ontwikkelingen rond de verschillende fondsen nauwgezet op en waken over de mogelijkheden voor Vlaamse bedrijven om hierin te participeren.

Hoe willen we beleidsmatig reageren op die tendensen? Algemeen verwijs ik voor deze vraag graag naar minister Brouns, die bevoegd is voor onderzoek en innovatie en meer weet over de mate waarin op deze pijlers kan worden ingespeeld.

Graag alludeer ik in dezen zelf ook op onze gedachtewisseling van 19 april over Oekraïne. Toen benadrukte ik reeds dat de beoogde versterking van de Europese defensiecapaciteit aansluit bij de visie van de Vlaamse Regering. Ook sprak ik in april over de kansen voor onze Vlaamse industrie. Vlaamse bedrijven en onderzoeksinstituten kunnen immers een rol spelen in de operationele uitwerking van een efficiënte veiligheidsarchitectuur en in het verder construeren van onze Europese defensie. Wij weten allemaal dat er staten zijn die, bijvoorbeeld, direct of indirect cyberaanvallen tegen ons opzetten. Een antwoord hierop vereist een complexe weerbaarheid die het normale civiele karakter overstijgt.

Ik breng in dezen de nota van de Vlaamse Regering – nog ingediend door toenmalig minister Muyters – uit 2018 in herinnering. Deze wijzigt namelijk de richtlijn Van den Brande uit 1994 en regelt de “steun aan onderzoeksprojecten met een mogelijke militaire affiniteit”, wanneer deze projecten gelinkt zijn aan “Europese beleidsontwikkelingen inzake het Europese defensieactieplan”. Hierdoor kan de Vlaamse defensie-industrie een beroep doen op de verschillende VLAIO-instrumenten (Agentschap Innoveren en Ondernemen) en steunmaatregelen. Zo kunnen onze bedrijven en onderzoekscentra meebouwen aan nieuwe en broodnodige Europese defensiecapaciteiten.

Op het vlak van exportcontrole zal de dienst Controle Strategische Goederen vanuit zijn bevoegdheid een actieve rol opnemen. Dat gebeurt met name in de Europese werkgroep over de richtlijn die de intracommunautaire handel van defensiegerelateerde goederen regelt. In deze werkgroep stelde de Europese Commissie een lijst van voorstellen voor waarover de lidstaten – ook Vlaanderen – zich momenteel buigen. Deze richten zich op een gecoördineerde aanpak van ‘European Defence Fund’-projecten, een versnelde vergunningsprocedure en het uitrollen van capaciteitsopbouw en opleiding inzake wapenexportcontrole voor kmo’s, kennisinstellingen en minder ervaren spelers.

Gezien het snelle tempo van ontwikkelingen in de defensie-industrie en de groeiende focus op technologie, besteedt deze Europese werkgroep ook aandacht aan een gemeenschappelijke definitie van wat als ‘specifiek aangepast of ontwikkeld voor militair gebruik’ wordt beschouwd. Vanuit de dienst Controle Strategische Goederen heeft Vlaanderen reeds actief input geleverd.

Tot slot geef ik u nog graag mee dat zowel mijn diensten vanuit het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken, als het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie en VLAIO deelnemen aan de intra-Belgische coördinatie over het Europees Defensiefonds.

Op welke manier willen we de defensie-industrie ondersteunen? Ook hier verwijs ik graag door naar minister Brouns. De verschillende Europese programma’s, alsook

de NAVO-initiatieven, worden namelijk proactief opgevolgd door zowel VLAIO als door het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI).

Bij het Europees Defensiefonds en de programma's van het Europees Defensie-agentschap is voor bepaalde projecten een cofinanciering mogelijk vanuit de lidstaten en/of deelstaten. Hiertoe kunnen de deelnemers uit Vlaanderen een projectaanvraag indienen bij VLAIO.

De uitvoering van dergelijke EU- en NAVO-programma's wordt door de collega's van VLAIO en EWI trouwens nauw opgevolgd, in samenwerking met de FOD Economie en de Koninklijke Militaire School. Dat stelt onze Vlaamse administratie in staat om zich zo goed mogelijk te informeren over mogelijke opportuniteiten voor de Vlaamse industrie.

Samengevat zien we de defensiebudgetten in Europa inderdaad enorm omhooggaan en ik vind dat onze Vlaamse industrie daar maximaal mee van moet kunnen profiteren. Met industrie bedoel ik onze bedrijven, maar ook onze kennisinstellingen. Ik denk dat wij mee gestalte moeten geven aan de Europese defensie-industrie, met onze technologie en knowhow.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): U spreekt terecht over nieuwe kansen voor onze industrie. Wat ik frappant vond, was de vaststelling in het rapport dat de Vlaamse defensie-industrie nog in Vlaamse handen is. Het gaat echt over kleine Vlaamse kmo's, die fantastische innovatieve zaken realiseren en ik ben het volledig met u eens dat we dat moeten stimuleren.

De vragen van het Vredesinstituut, de bedenkingen die ze maken, zijn natuurlijk ook terecht. Hoe zullen we het evenwicht behouden tussen het Europese level playing field en de controle op het gebruik van de technologie? Het is geen gemakkelijk debat, dat werd voor mij heel duidelijk tijdens het bezoek van vorige week aan een firma die onderdelen maakt voor vleugels van vliegtuigen. Aflijnen wat 'dual use' is en wat wapens zijn, is niet zo evident.

Mij lijkt het dat we dat debat eigenlijk op Europees niveau zouden moeten kunnen aankaarten. Het is de Europese Unie die met een gezamenlijk kader zou moeten komen, wij gaan in Vlaanderen al zeer ver als het gaat om exportcontrole.

Ik wil u dan ook vragen of u dat nog eens kunt aankaarten op Europees niveau?

Ten slotte heb ik nog een kleine bijvraag. Ik las vorige week over de plannen op federaal niveau om een industriële defensieraad op te richten. Aangezien de economische return bij defensieaankopen zich vooral afspeelt op het niveau van de Vlaamse bevoegdheden en de economie, lijkt het mij logisch dat de Vlaamse Regering wordt betrokken bij die plannen.

Daarom heb ik ook de vraag of u hierover al werd gecontacteerd door federale collega's?

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Tijdens het paasbezoek hebben we inderdaad in het bedrijf kunnen vaststellen dat de discussie over wapencontrole en 'dual use' niet gemakkelijk is. Uit het rapport blijkt dat er meer investeringen gepland zijn, dat is evident, maar ook dat het om nieuwe vormen gaat.

Ik wil toch nog wel eens onderstrepen dat de uitdagingen extra groot zijn, wat betreft het bewaren van de controle. Wanneer is het 'dual use'? Hoe gaan we de eindbestemming en het eindgebruik controleren? Ik vond het heel frappant dat,

hoewel elk onderdeelje een uniek serienummer heeft en tot in het oneindige zou kunnen worden getraceerd, de bedrijven in kwestie zeggen dat ze niet weten waarvoor het zal worden gebruikt, waar het zal terechtkomen en op welke manier het zal worden gebruikt. Het is immers iets dat de klant aan hen moet laten weten.

Het is toch nog wel een stevige uitdaging om ook die bedrijven te ondersteunen, zodat hun producten niet in de verkeerde handen vallen of op de verkeerde plaatsen worden gebruikt. Ik kan me immers voorstellen dat de meeste van die bedrijven dat niet doelbewust doen en dus ook niet graag op een negatieve manier in de aandacht komen.

Hoe kunnen we ons beleid aanpassen om de bedrijven meer te ondersteunen, zodat we ook iets doen met de gegevens van die onderdelen die tot in het oneindige kunnen worden getraceerd? Zo kunnen de bedrijven ervoor worden gewaarschuwd en kunnen we ervoor zorgen dat die onderdelen niet op verkeerde plekken – en dan zal het vaak als onderdeel zijn van een groter geheel – worden gebruikt in een conflict. Dat is nog maar eens bewezen door het Russische luchtafweergeschut waar vandaag Barco-schermen in worden gebruikt. Het was een andere tijd, maar het is wel de realiteit waar we nog veel meer naartoe gaan.

Op welke manier kunnen we onze bedrijven meer ondersteunen en kunnen we er ook zelf een strikter kader rond opmaken?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Om op de punctuele vragen in te gaan: ik zet de industriële defensieraad op de agenda van mijn volgende gesprek met de eerste minister. Dat staat volgende week gepland, als ik me niet vergis.

Ik denk dat we in Europa op dat vlak naar een level playing field moeten gaan. Als we overall in Europa dezelfde controle doen, denk ik dat het geen probleem hoeft te zijn dat onderdelen en afgewerkte systemen onder Europese lidstaten circuleren. Zolang we maar allemaal dezelfde exportregels en -controle toepassen, om erop toe te zien dat die zaken niet in handen van bepaalde regimes terechtkomen of worden aangewend waarvoor wij ze niet gebruikt willen zien.

Ik denk dat het hier de oplossing moet zijn om binnen Europa een level playing field te creëren, waarbij iedereen met dezelfde regels werkt over welke systemen naar buiten kunnen gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.